

“DE CIRKEL VAN ZUIDERZEEGEMEENTEN”

DOOR: **HARM-JAN VAN SCHAİK**
BURGEMEESTER GEMEENTE HARDERWIJK EN
VOORZITTER VEREENIGING VAN ZUIDERZEEGEMEENTEN

Laatst bladerde ik opnieuw door het jubileumkatern van ‘de zoete zee’. Een uitgave van de Vereniging van Zuiderzeegemeenten in het kader van het 75 jarig jubileum. Onze vereniging is in 1926 officieel opgericht. Het doel van de vereniging werd tijdens een vergadering in 1936 door de toenmalig burgemeester van Edam verwoord: “Onze vereniging die is opgericht om tot steun te strekken aan hen, die getroffen worden door de Zuiderzeewerken, heeft ook niet ten doel kritisch te staan tegenover de maatregelen der regeering, doch om door opbouwend werk in contact met de regeering en regeeringsinstellingen de belangen te dienen”.

Door de jaren heen is het doel van de vereniging gewijzigd en zijn er verschillende onderwerpen besproken. Bijvoorbeeld de nieuwe schadevergoedingsregeling door verdere inpoldering van het IJsselmeer. Maar later ook zuivering van afvalwater, ruimtelijke ordening in het IJsselmeergebied, rampenorganisatie, visstrokerij en -heling. In 1996 startte het project ‘De Gouden Cirkel’. De naam gekozen vanwege de cirkel van stadjes rond de Zuiderzee die verbonden zijn door een gouden historie. Deze cirkel bestaat, ook na 95 jaar, nog steeds.

In de afgelopen jaren zien we weer een verschuiving in het thema van de vereniging. Door de coronacrisis is het varend erfgoed harder geraakt dan ooit. Daarom zijn we als vereniging hard aan het werk om ons varend erfgoed te behouden. Als Vereniging hebben we onszelf drie speerpunten meegegeven:

- het versterken van de museale verbinding tussen Zuiderzeegemeenten;
- het intensiveren van de lobby voor het behoud en kunnen blijven beheren van het varend cultureel erfgoed als onderdeel van het decor van onze gemeenten;
- het versterken van het toeristisch recreatieve aanbod door afstemming en samenwerking tussen Zuiderzeegemeenten en stakeholders die hierin een belangrijke rol spelen.

Hierbij worden we ondersteund door NBTC en de provincies. In deze nieuwsbrief leest u wat de stand van zaken per speerpunt is.

De thema’s veranderen door de jaren heen. Daarin zien we hoe belangrijk de samenwerking in onze Vereniging van Zuiderzeegemeenten is geweest. En hoe belangrijk deze samenwerking ook in de toekomst zal zijn.

INHOUDSOPGAVE

- **De cirkel van Zuiderzeegemeenten, door Harm-Jan van Schaik**
- **Samen meer rond het IJsselmeer, door Bauke Dam**
- **Cultureel erfgoed:**
  - Varend erfgoed
  - Zuiderzeebanket
  - Biografie van IJsselmeergebied
- **Recreatie & Toerisme:**
  - Uitvoerings-, kennis- en innovatieagenda 2021-2026
- **Museale kansen:**
  - Eerste zuiderzeeplannen
  - Friesch Scheepvaartmuseum
- **Overig nieuws:**
  - Website in ontwikkeling
  - Boek van Eva Vriend
- **Agenda**

“SAMEN KUNNEN WE MEER ROND HET IJSSELMEER”

DOOR: **BAUKE DAM**, WETHOUDER GEMEENTE SÚDWEST-FRYSLÂN

Dat we als Zuiderzeegemeenten kunnen samenwerken, hebben we in het verleden bewezen. We maakten gezamenlijke afspraken over handel aan onze kusten en meer recent over schaatsen en partyschepen op onze wateren. De laatste jaren leek deze onderlinge samenwerking niet heel hard nodig. De huidige tijden met ontwikkelingen rond klimaatverandering zoals zeespiegelstijging en een toenemende druk op de ruimte vragen om actie. Voor actie geldt: alleen ga je sneller, samen kom je verder! We staan stuk voor stuk voor grote opgaven die vragen om een gezamenlijke visie en aanpak. Samenwerking tussen gemeenten is daarbij van wezenlijk belang. Dit begint met goede onderlinge communicatie en een actueel ledenbestand. Vanuit mijn rol als secretaris/penningmeester van deze vereniging vraag ik u om te verifiëren of namen van bestuurders en ambtelijk contactpersonen nog actueel zijn en wijzigingen aan ons door te geven via: secr.dam@sudwestfryslan.nl Tevens is het mogelijk om via dit mailadres content aan te leveren voor de website en de volgende nieuwsbrief. Laten we elkaar voeden met informatie over het voormalige Zuiderzeegebied en de onderlinge samenwerking versterken.

CULTUREEL ERFGOED

Toekomstbestendig varend erfgoed

Nederland bezit een unieke vloot van bijna 600 historische schepen, ook wel de bruine vloot genoemd. Het voortbestaan van dit iconisch, cultureel erfgoed staat onder druk. Provincies en Zuiderzeegemeenten vragen steun voor de toekomst van de bruine vloot. Financiële middelen zijn nodig voor het behoud van de vloot in Nederland en voor een stimulans om het verhaal rond de schepen levend te houden. Bovendien vraagt het om een hernieuwde definitie van het begrip erfgoed, dat zich niet beperkt tot vastgoed. Een lobbyverzoek aan EZK en OCW is inmiddels ingediend.

Zuiderzeebanket

De gemeente Súdwest-Fryslân heeft het estafettestokje gekregen van de Campagne IJsselmeerkusten tijdens de Verenigde IJsselmeertop eind mei 2021. In de campagne, die uitgevoerd wordt door het Oversticht uit Zwolle, staan bijzondere plekje's in de spotlights tijdens een tocht rondom het IJsselmeer. Súdwest-Fryslân heeft de primeur. Met een gezamenlijk 'Zuiderzeebanket' op 1 maart 2022 in Hindeloppen (mits de dan geldende coronaregels het toelaten), wordt vanuit een gemeenschappelijk verleden de

toekomst van het IJsselmeergebied verbeeld. Het IJsselmeer krijgt een 'stem' tijdens dit diner. Tafelgasten (bestuurders) van gemeente Súdwest-Fryslân, De Fryske Marren, Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân worden aangevuld met genodigden van 'de overkant van de plas' om verbindingen over en weer te stimuleren.

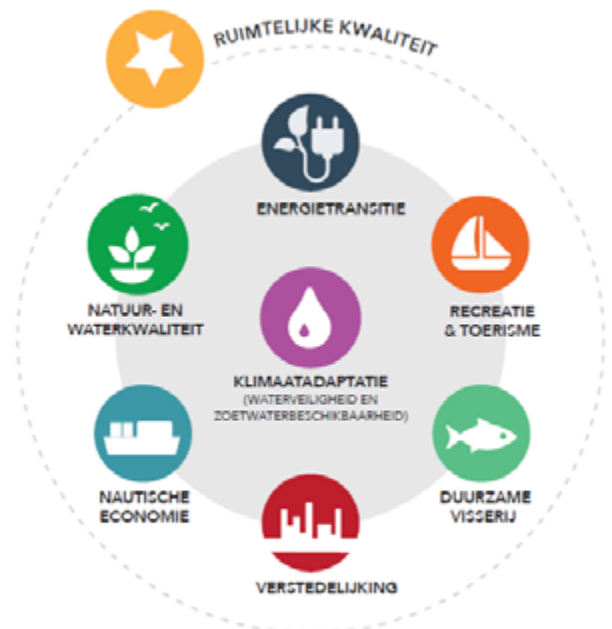
Cultuurhistorische biografie van IJsselmeergebied

Jeroen Zomer schreef in het kader van Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 en in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een biografie over het IJsselmeergebied. In de biografie is de geschiedenis van het IJsselmeergebied in enkele thema's uitgewerkt: Land en Water, Wonen en Leven, Handel en Visserij. Per thema is een verhaallijn geschreven, waarin de geschiedenis chronologisch is behandeld en waarin de belangrijkste cultuurhistorische ensembles zijn beschreven. Meer weten: www.steunpunterfgoednh.nl

RECREATIE & TOERISME

Uitvoerings-, kennis- en innovatieagenda

Als onderdeel van de IJsselmeeragenda 2050 is dit voorjaar de 'Uitvoerings-, kennis- en innovatieagenda 2021-2026' gelanceerd. Deze uitvoeringsagenda bevat een aantal concrete mijlpalen die verbonden zijn aan de thematische bouwstenen die het BPIJ heeft vastgelegd in de IJsselmeeragenda 2050 (zie fig. 1).

Figuur 1: Hoofdoopgaven Agenda IJsselmeergebied 2050

Ook voor onze Vereniging is deze 'Uitvoerings-, kennis- en innovatieagenda 2021- 2026' relevant. Deze agenda vormt een kapstok waaraan we verschillende onderwerpen binnen de thema's varend erfgoed, museale verbinding en recreatie & toerisme kunnen ophangen. Veel van deze onderwerpen zullen landen in de thematische bouwsteen recreatie & toerisme (fig. 1) maar kennen op hun beurt ook weer raakvlakken met de overige

thema's. Een goed voorbeeld hiervan is de rol die natuurontwikkeling speelt bij de toeristische attractiviteit van een gebied.

Kennis- en innovatievragen en bijbehorende activiteiten die de komende jaren aandacht verdienen, zijn geformuleerd aan de hand van de gebiedsagenda. Sommige van deze activiteiten of vragen zijn al geagendeerd of deels belegd maar er zijn ook die nog opgepakt kunnen worden door (coalities) van andere Zuiderzeegemeenten. Partners die daarin een rol voor zichzelf zien weggelegd, worden uitgenodigd om hierover in gesprek te gaan met het coördinatieteam, de ondersteunende ambtelijke basis van de Agenda IJsselmeergebied 2050. Ook de vereniging van Zuiderzeegemeenten kan ervoor kiezen om thema's te agenderen. Met als doel: verbinden van partijen en opgaven in het IJsselmeergebied en te werken aan integrale gebiedsontwikkeling.

MUSEALE KANSEN

Onderzoek naar de eerste Zuiderzeeplannen

Journalist Bas Sleeuwenhoek deed onderzoek naar de eerste Zuiderzeeplannen van de 19de eeuw en kwam tot verrassende bevindingen. Een onbekend gebleven auteur van de Algemeene Konst- en Letterbode bedacht al in 1834 een afsluitdijk, tussen Stavoren en Enkhuizen. Het Zuiderzeeplan (1849) van Bernhard van Diggelen hoort eigenlijk thuis in een boek van Jules Verne. En de echte pioniers van die tijd waren ondernemers, zoals de Amsterdamse notaris Bruno Tideman, die op liefst zeven plekken in de Zuiderzee gronden wilde indijken. Lees het hele artikel hier: <https://www.batavialand.nl>

Rondleidingen in het Fries Scheepvaartmuseum

Een privérondeleiding, een unieke kans om het museum, samen met een gids, op een actieve manier te ontdekken. Het Fries Scheepvaart Museum biedt deze mogelijkheid vanaf nu aan. De museumgids laat verschillende aspecten van de Friese Scheepvaart zien. De rondleiding, inclusief doe-opdrachten duurt ongeveer een uur en is bedoeld voor gezinnen met kinderen van 0 t/m 18 jaar. Een gezinsrondleiding kost € 30,- in totaal, inclusief museumentree.

Reserveren kan via boekingen@friesscheepvaartmuseum.nl

OVERIG NIEUWS

Website in ontwikkeling

Omdat we graag informatie met elkaar delen maar ook zichtbaar willen zijn voor de buitenwereld, is de website www.zuiderzeegemeenten.nl in ontwikkeling. Hiervoor ontvangen we graag input. Heeft u informatie, oude foto's of kaarten, een scheepsjournaal wellicht? We ontvangen graag content via: secr.dam@sudwestfryslan.nl. Ook interessante bijeenkomsten, tentoonstellingen of andere activiteiten voor op de kalender, die het waard zijn om te delen met de leden van de Vereniging van Zuiderzeegemeenten ontvangen we graag.

LEESTIP:
HET NIEUWE LAND

DOOR: *EVA VRIEND*

Schrijfster Eva Vriend heeft haar boek 'Het nieuwe land' onlangs gepresenteerd aan de Vereniging. Ook voor degenen die daar niet bij aanwezig konden zijn, raden we dit boek over de inpoldering en het ontstaan van de Provincie Flevoland, van harte aan. Vriend beschrijft de droom van de maakbare samenleving. Midden vorige eeuw dromen tienduizenden Nederlanders van een bestaan als boer in de net drooggelegde polders. Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis raakt de lezer bekend met de denkbeelden die ten grondslag liggen aan de inrichting van dit nieuwe land. Ook weet ze door middel van verschillende gesprekken de geheimen te ontrafelen van een bevolkingspolitiek die ongekend is in de moderne westerse wereld.

AGENDA

11 dec.	Uitwaaien op de Warkummerwaard
23 dec.	Bijeenkomst Vereniging Zuiderzeegemeenten, online
3 dec. t/m 12 mrt.	Tentoonstelling 'Winterkoorts', Zuiderzeemuseum Enkhuizen
t/m 30 dec.	Waterwereldexpositie - Jopie Huisman museum.
	Diverse activiteiten in het Muiderslot
1 maart	Zuiderzeebanket

BINNENKORT ONLINE:
WWW.ZUIDERZEEGEMEENTEN.NL
INPUT IS WELKOM!